

Inhoud

Ter inleiding: ‘De oorlog’? 9

1 Een deugdzame natie en de boze buitenwereld, 1900-1940 19

Overvallen 19

Vóór de oorlog: politiek en ideologie 21

Ontwikkeling en stagnatie 29

Nederland en de wereld 35

Het koloniale project 37

Vredeswens en oorlogsdreiging 42

2 De oorlog als bezetting 47

Nederland in oorlog 47

De schok van de bezetting 50

Bezetting: het bestuurlijk arrangement, 1940-1941 54

Gelijkschakeling en dictatuur (september 1941 – april 1943) 65

Harde confrontatie (mei 1943 – september 1944) 74

Cumulatieve radicalisering (september 1944 – mei 1945) 77

Het einde van de Duitse bezetting 80

3 ‘Andere wetten voor een ander bestaan’: Nederland en de Shoah 83

Ontmenselijking 83

Een dwanggemeenschap 87

Deportatie 97

Op leven en dood 104

De Nederlandse paradox 110

4 Oorlog, vrede en overgangspolitiek, 1944-45 117

Het momentum van de bevrijding 117

De beproevingen van de laatste oorlogswinter 119

Het bevrijde zuiden 123

'De oorlog duurt voort' 130

Vriend en vijand 140

De zomer van de bevrijding 147

5 Oorlog overzee 153

Een nieuw tijdperk 153

Oorlog en Japanse bezetting 157

De Indonesische onafhankelijkheid 166

De Nederlands-Indonesische confrontatie 172

December 1945 – juni 1947: gezagsherstel? 176

Juli 1947 – januari 1949: Nederland in het offensief 180

Januari – december 1949: eindspel 182

De Nederlandse troepen en hun oorlog 185

Aard en oorzaken van het oorlogsgeweld 189

Littekens 201

6 Tien jaar oorlog! 205

Scharnierpunt 1945 205

Over de drempel van het geweld 215

Recht en oorlog 220

Wereldoriëntatie 230

Burgerschap en oorlog 237

Ten slotte: het primaat van de goede bedoelingen 244

Nawoord 251

Noten 256